SEVGİLİ PEYGAMBERİMİZİN HAYATI

SON PEYGAMBER

İÇİNDEKİLER

HİRA MAĞARASI 1

İLK İNANANLAR 8

HAZRETİ EBUBEKİR İMAN EDİYOR 12

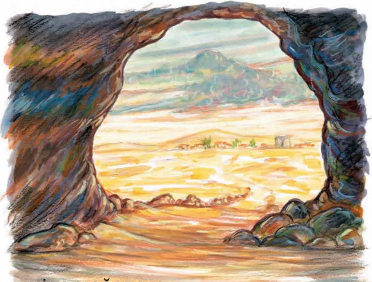

EFENDİMİZİ ÖLDÜRME PLÂNLARI 16

22 MEKKE'DE DURMAK ZORLAŞIYOR

30 HİCRET ZAMANI

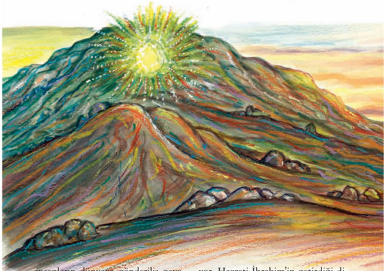

42 FARKLI YOL MÜTHİŞ TAKİP

HİRA MAĞARASI

Sevgili Peygamberimizin yaşı kırka yaklaşmıştı. Bazen parlak ışık görüyor bazen de kendisine seslenildiğini duyuyordu. Bu ışık ve ses olayları yeni bitmişti ki bu defa Peygamber Efendimiz sık sık rüya görmeye başladı. Gece, uyku ile uyanıklık arası bir hâldeyken gündüz olacak işler kendisine gösteriliyordu. Gece rüyasında ne gördüyse gündüz apaçık onların gerçekleştiğini görüyordu.

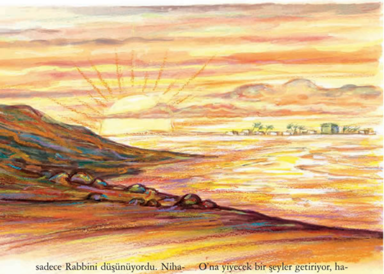
Bu rüyalar altı ay kadar sürdü. Efendiler Efendisi, bir yandan yaşadığı bu olağanüstü hâllerin sırrını çözmeye çalışıyordu. Bir yandan da sürekli evrenin yüce yaratıcısını ve

insanların dünyaya gönderiliş gayesini düşünüyordu. Bütün bunları sakince düşünebilmek için toplumdan uzaklaşıp yalnız kalmayı tercih etti.

Peygamber Efendimizin yıllardır devam ettiği bir âdeti vardı. Her sene Ramazan ayını Nur Dağı'nın tepesindeki Hira Mağarası'nda geçiriyordu. Burada Yüce Allah'ı düşünüyor, Hazreti İbrahim'in getirdiği dine göre ibadet ediyordu.

Kırk yaşına geldiği bu Ramazan ayında da yine Hira'ya gidecekti. Hatice validemizin hazırladığı azığı elindeydi. Hira, Mekke'ye yaya iki saatlik mesafedeydi. Hava sıcak, yol zorluydu. Ama Peygamber Efendimizin bunları düşündüğü yoktu. O,

sadece Rabbini düşünüyordu. Nihayet mağarasına vardı.

Mağaranın girişi, Kâbe'ye bakıyordu. Bir kişinin başını eğmeden girebileceği büyüklükte ve uzunluktaydı. Efendimiz orada gece gündüz ibadet ediyordu. Gündüzleri Hatice validemiz kendisini ziyaret ediyor, O'na yiyecek bir şeyler getiriyor, hatırını sorup ayrılıyordu.

Ramazan ayının on yedinci günü sabahın seher vaktiydi. Günlerden pazartesiydi. Ortalık çok sessizdi. Âdeta her yer Kâinatın Sultanına söylenecek şeyleri beklemekteydi. Güzel bir insan şekline bürünmüş

olarak vahiy meleği Cebrail mağaraya geldi. Her taraf nurla ve misk gibi kokularla dolmuştu. Cebrail, Peygamber Efendimize selâm verdikten sonra O'na sıkıca sarıldı ve bıraktı. Tebessümle ve gür bir sesle:

– Oku, dedi.

Peygamber Efendimiz, bu durum karşısında çok heyecanlanmıştı. Korku ve hayret içerisinde:

– Ben okuma bilmem, diye karşılık verebildi.

Cebrail Aleyhisselâm tebessüm ederek tekrar O'na sıkıca sarılıp bıraktı ve yine:

– Oku, dedi.

Peygamberimiz aynı cevabı verince vahiy meleği isteğini üçüncü kez tekrarladı. Peygamberimiz:

– Söyle ne okuyayım, diye sordu.

Bunun üzerine Cebrail, Allah Resûlüne Allah'tan getirdiği Alâk sûresinin ilk âyetlerini okudu:

– Oku! Seni yaratan Rabbinin adıyla oku! Ki O, insanı pıhtılaşmış bir kandan yarattı. Oku! Senin Rabbin kalemle yazmayı öğreten, insana bilmediğini bildiren, bol ihsan ve kerem sahibidir.

Peygamber Efendimiz büyük bir heyecanla bu âyetleri tekrar etti. Âyetler kalbine ve diline iyice yerleşmişti ki Cebrail, geldiği gibi aniden ortadan kayboluverdi.

Efendiler Efendisi, ne yaşadığını anlamaya çalışıyordu. Kalbi heyecandan duracak gibiydi. Mağaradan derhâl çıkarak evine doğru koşmaya başladı. Yolda giderken dağ taş, canlı cansız ne varsa hepsi Efendimizi selâmlıyor ve O'na " Esselâmü aleyke ya Resûlûllah!" diyordu. Heyecanı büsbütün artan Peygamberimiz nihayet evine gelmişti.

İçeri girer girmez Hatice annemize, " Beni örtüver!" dedi. Hazreti Hatice, Efendimizdeki farklı durumu hemen sezmişti. Buna rağmen neler ol-

duğunu sormadan Efendimizi yatağına yatırıp üzerini örttü. Merakla eşinin kalkmasını beklemeye başladı. Bir müddet sonra uyanan Peygamberimiz başından geçenleri eşine bir bir anlattı. Sonra da:

– Korkuyorum ey Hatice, dedi.

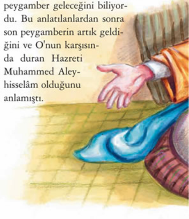
Hatice annemiz, tebessüm ederek Efendiler Efendisinin yanına oturdu. Sonra O'na:

– Hiçbir korku ve endişe duyma. Hiç üzülme! Allah Senin gibi bir kulunu asla utandırmaz. Ben biliyorum ki Sen sözün doğrusunu söylersin. Akrabalarına yakın ilgi gösterir, emaneti sahibine ulaştırırsın. Fakirlere yardım eder, kabilene iyilikte bulunursun. Ben Senin, bu ümmetin peygamberi olacağını ümit ediyorum, dedi.

Daha sonra bu olağanüstü olayların ne anlama geldiğini birilerine sormaya karar verdiler. Bu düşünceyle Hazreti Hatice'nin amcasının oğlu Varaka'ya gittiler. Çünkü Varaka, o dönemin din âlimlerinden sayılırdı. Tevrat ve İncil'i okumuş bilgili biriydi. Oldukça yaşlı biri olan Varaka'nın artık gözleri de görmez olmuştu. Efendiler Efendisini sonuna kadar dinledi. Dinlerken renkten renge giriyordu. Efendimiz sözlerini bitirince Varaka kollarını iki yana açıp:

– Bu senin gördüğün Allah'ın Musa Peygambere gönderdiği melektir. O melek vahiy getiren melektir, Cebrail'dir. Sen de bu ümmetin peygamberisin. Ah keşke ben de halkı bu yeni dine çağırdığın günlerde yaşasaydım da Sana bütün gücümle yardım etseydim, dedi.

Kur'ân'dan önceki kutsal kitapları bilen Varaka, o günlerde bir peygamber geleceğini biliyordu. Bu anlatılanlardan sonra son peygamberin artık geldiğini ve O'nun karşısında duran Hazreti Muhammed Aleyhisselâm olduğunu anlamıştı.

İlk vahiyden kırk gün sonra Kâinatın Efendisi bir gün evine doğru giderken gökten bir ses işitti. Mübarek başını kaldırıp gökyüzüne baktı. Orada bir kürsüye oturmuş olan Cebrail'i gördü. Ürpererek yere çöktü. Çok heyecanlanmıştı. Derhâl eve gelip, Hazreti Hatice'ye "Beni örtünüz!" dedi.

Peygamber Efendimiz örtünün altındayken Yüce Allah, " Ey örtüsüne bürünen peygamber! Kalk da insanları uyar! Rabbinin büyüklüğünden bahset. Elbiseni temiz tut. Putlara tapmamakta devam et." âyetlerini indirdi. Bu olaydan sonra da Kur'ân tamamlanana kadar yıllar boyu âyetler inmeye devam etti.

İLK İNANANLAR

Kâinatın Efendisi, son gelen âyetle birlikte dünyadaki bütün insanları uyarmakla görevlendirilmişti. Yüce Allah, insanlar için din olarak İslâm'ı, peygamber olarak da Hazreti Muhammed'i (sallallahu aleyhi vesellem) seçmişti.

Sevgili Peygamberimiz, Allah'tan aldığı emirleri ilk olarak eşi Hazreti Hatice'ye anlattı. Ondan peygam-

berliğine iman etmesini istedi. Bu teklifi Hatice annemiz hiç tereddüt etmeden kabul etti. Böylelikle Peygamber Efendimize ilk inanan insan olma şerefi onun oldu.

Sevgili Peygamberimiz eşinin iman etmesine çok sevinmişti. Bu olaydan kısa bir süre sonra Sevgili Peygamberimizin Hira'dan dön-düğü bir gün, karşısına Cebrail A-leyhisselâm çıkmıştı. Güzel bir in-san kılığında olan Cebrail Aley-hisselâm ayağının topuğuyla yere vurunca yerden su kaynadı. Cebrail bu suyla abdest aldı. Sonra Pey-gamber Efendimiz de aynen onun gibi abdest aldı. Sonra da Cebrail Aleyhisselâm, Sevgili Peygamberimize iki rekât namaz kıldırdı. Ayrılmadan önce de Kâinatın Sultanı Efendimize:

– Ey Muhammed! Bundan sonra abdesti benim öğrettiğim gibi al. Namazı da benim öğrettiğim gibi kıl, dedi.

Peygamber Efendimiz de bu abdest ve namazı eşi Hazreti Hati-ce'ye öğretti. Bundan sonra birlikte iki rekât namaz kıldılar. Böylece Peygamberimizin arkasında ilk namaz kılan kişi de hanımı Hazreti Hatice olmuştu.

Bu abdest ve namaz günümüzde aldığımız abdest ve kıldığımız namazla aynıdır.

Yine bir gün Peygamberimiz, Hatice annemizle namaz kılarlarken Hazreti Ali onları gördü. Namaz bitene kadar merakla onları izledi. Namaz bitince Efendimize:

– Bu yaptığınız nedir, diye sordu.

Efendimiz ona:

– Ey Ali! Bu Allah'ın seçtiği, beğendiği dindir. Ben seni bir olan Allah'a iman etmeye davet ediyorum. İnsana hiçbir fayda ya da zararı ol-

mayan putlara tapmaktan da seni sakındırırım, dedi.

Bu teklif karşısında küçük Ali şaşırmıştı. Düşünmek için süre istedi. Ertesi sabah erkenden Peygamberimizin yanına gelerek iman ettiğini söyledi. Daha o günlerde on yaşlarında bir çocuk olan Hazreti Ali'nin iman etmesi, Peygamber Efendimizi fazlasıyla sevindirdi. Artık üç kişi olmuşlardı. Efendiler Efendisi, sevgili eşi ve yeğeni.

O dönemde yeni bir dinden bahsetmek oldukça zordu. Putlara ve ateşe tapılıyordu. Bu ortamda bir olan Allah'tan ve getirdiği dinden bahsetmek ölümü göze almak demekti. Efendimiz, bu sebeple İslâm dinini gizli gizli anlatmaya başladı.

İnananlar, kendilerini her ne kadar gizleseler de müşrikler, Efendimizin peygamber olarak görevlendirildiğini duydular.

Putlara taparak Allah'a ortak

koşan müşriklerin bu habere verdikleri tepki çok sertti. Bu, olacak şey değildi. Şimdi putlar bırakılıp tek bir tane yaratıcıya mı ibadet edilecekti? Kendi aralarında Efendimiz için olmayacak şeyler söylemeye başladılar. O'na inanmıyorlardı. Kavminin kendisine inanmaması Sevgili Peygam-berimizi çok üzüyordu. Üstelik müşriklerin kimi, O'nun için delirmiş derken kimi de O'nun şair olduğunu söylüyordu. Hâlbuki Efendimizin o güne kadar şaka için bile yalan söylediğine şahit olan yoktu.

HAZRETİ EBUBEKİR İMAN EDİYOR

Efendiler Efendisinin en yakın arkadaşı Hazreti Ebubekir, gençlik yıllarından itibaren kervanlarla Mekke dışındaki şehirlere giderdi. Gençlik yıllarında yine ticaret için Şam'a gitmişti. O zaman henüz on sekiz yaşında bir delikanlı idi. Şam'da bulunduğu gecelerden birinde bir rüya gördü.

Rüyasında bir ay Mekke'ye iniyordu. Mekke'ye inen bu aydan her eve bir parça giriyordu. Sonra da parçalar hâlindeki ay bir araya gelerek kendi evinde toplanıyordu. Bu rüyadan çok etkilenen Hazreti Ebubekir, sabah olur olmaz rüyasını bir Hıristiyan bilgini olan Rahip Bahira'ya anlattı. Bahira ona:

– Buraya hangi şehirden geldin, diye sordu.

– Mekke'den geldim, diye cevap verdi Hazreti Ebubekir.

– Mekke'de kimlerdensin? Hangi kabiledensin?

– Kureyş kabilesinden.

– Peki, ne iş yapıyorsun?

– Tüccarım. Ticaretle uğraşıyorum.

– Allah rüyanı doğru çıkarırsa senin kavminden bir peygamber gelecek. Sen de sağlığında O'na çok yardım edeceksin. O, vefat edince de O'nun halifesi olacaksın.

Hazreti Ebubekir bu yaşadıklarını, bir sır olarak sakladı ve kimseye

söylemedi. İşlerini tamamlayıp Mekke'ye geri döndü.

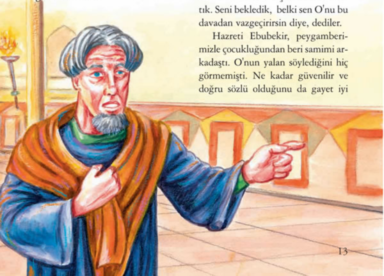
Bu rüyanın üzerinden tam yirmi yıl geçmişti. Arada geçen sürede Hazreti Ebubekir bu rüyayı ve Rahip Bahira'dan dinlediği yorumu kimseye anlatmadı.

Ticaret için gittiği Şam'dan yeni dönmüştü. Arkadaşlarının yanına giderek onlara:

– Ben yokken Mekke'de yeni bir gelişme var mı, diye sordu. Onlar:

– Evet ya Ebubekir! Yeni bir gelişme var. Hem de çok korkunç bir gelişme. Senin yakın dostun Muhammed peygamber olduğunu söylüyor. Bundan sonra tek olan Allah'a ibadet edip, putlara tapmaktan vazgeçecekmişiz. Eğer arada sen olmasan O'nun icabına çoktan bakacaktık. Seni bekledik, belki sen O'nu bu davadan vazgeçirirsin diye, dediler.

Hazreti Ebubekir, peygamberimizle çocukluğundan beri samimi arkadaştı. O'nun yalan söylediğini hiç görmemişti. Ne kadar güvenilir ve doğru sözlü olduğunu da gayet iyi

biliyordu. "Bugüne kadar insanları kandırmayan biri, Allah adına yalan söyleyemez." diye düşünerek Efendimizin yanına gitmeye karar verdi. Hem zaten uzun zamandır yakın dostunu göremediğinden dolayı çok özlemişti. Kafasında bu düşüncelerle ilerlerken yolda Efendiler Efendisi Sevgili Peygamberimizle karşılaştı. İlk olarak Peygamberimiz söze girdi:

– Nereye gidiyorsun ey Ebubekir?

– Sana geliyordum ya Muhammed. Peki, sen nereye gidiyordun?

– Ben de sana geliyordum.

– Ey arkadaşım. Bana bazı yakınlarım seninle ilgili haberler verdiler. Bunlar doğru mu?

– Konuştuğun kişiler sana neler söyledi ey Ebubekir?

– Ya Muhammed! Senin için atalarının dininden döndü. Putlara tapmıyor. Yeni bir din getirmiş ve bu dinin peygamberiymiş diyorlar. Bütün bunlar doğru mu, dedi.

Sevgili Peygamberimiz bu sözlere tebessüm etti. Sonra ona:

– Ey Ebubekir! Ben sana ve bütün insanlara gönderilmiş Allah Resûlüyüm. İnsanları tek olan Allah'a iman etmeye çağırıyorum.

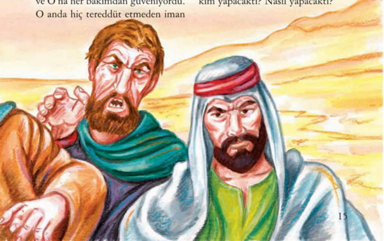
Haydi, sen de bunlara iman et, dedi.

– Peki, bu söylediğin şeylere delilin nedir?

– Yıllar önce Şam'da görmüş olduğun ve Bahira'ya yorumlattığın rüyadır, diye cevap verdi Peygamberimiz.

Hazreti Ebubekir'in kafasında o anda bir şimşek çaktı. Yılar önce gördüğü rüyayı ve yorumunu hatırladı. Üstelik bu rüyadan kimseye de bahsetmemişti. Zaten Kâinatın Sultanını çocukluğundan beri tanıyor ve O'na her bakımdan güveniyordu. O anda hiç tereddüt etmeden iman etti. Bu olay Peygamber Efendimizi dünyada en çok sevindiren olaylardan biri oldu.

Hazreti Ebubekir'in de büyük gayretleriyle inananların sayısı günden güne artmaya başladı. Artık Mekke'de bu gelişmeleri duymayan kalmamıştı. Fakat bu durum müşrikleri oldukça tedirgin ediyordu. Sonunda aralarında yaptıkları bir toplantıda Sevgili Peygamberimizi öldürme kararı aldılar. Fakat bunu kim yapacaktı? Nasıl yapacaktı?

EFENDİMİZİ ÖLDÜRME PLÂNLARI

Toplantıyı başından sonuna kadar dinleyen ve sessiz duran biri vardı. Bu kişi develerle güreşir, aslan avına çıkardı. Çok yiğitti. Kimse ona karşı kılıç kullanmaya cesaret edemezdi. Uzun boylu, güçlü, tam bir savaşçı. Gür sesiyle:

– Ben, dedi. Bu işi ben yaparım. Yeni bir din getirmek, putlarımız hakkında ileri geri konuşmak neymiş ben O'na gösteririm.

– Evet, gerçekten içimizde bu işi yapabilecek en cesurumuz sensin, dediler sevinçle.

Efendiler Efendisini öldürmeye niyetlenen bu insan Hattaboğlu Ömer'di. Silâhlarını kuşandı ve hızlı adımlarla Peygamber Efendimizin kaldığı yere doğru yürümeye başladı. Yolda, Allah'a ve resûlüne inanan ama imanını gizleyen Nuaym bin Abdullah ile karşılaştı. Hazreti Nuaym ona:

– Ey Ömer, böyle sert adımlarla nereye gidiyorsun, diye sordu.

– Yeni bir din getirdiğini söyleyen şu Muhammed'i öldürmeye. Üstelik putlarımıza da dil uzatıyormuş. "Onlar hiçbir fayda vermez." diyormuş, diye cevap verdi Ömer.

– Bence sen O'ndan önce kendi kız kardeşini yola getirsen iyi olur. Duyduğuma göre kardeşin Fatıma ve kocası da O'na inananlardanmış.

– Doğru mu söylüyorsun be adam? Eğer bu söylediklerin yalansa bil ki seni öldürürüm.

Yolda Ömer'le karşılaşan bu sahabi, durumu Peygamber Efendimize haber vermek için zaman kazanmak istemişti. Ömer, kız kardeşinin evine doğru yolunu değiştirince Hazreti Nuaym da Efendimizin yanına giderek gördüklerini O'na anlattı.

Ömer, o hızla kız kardeşinin evine gitti. Evi dışarıdan dinledi. İçeride sesli bir şekilde bir şeyler okuyorlardı. Bu sözler şiire ya da başka bir şeye benzemiyordu. Daha fazla bekleyemeyen Ömer kapıyı yumruklayıp tekmeledi. Kırdığı kapıdan içeri dalarak:

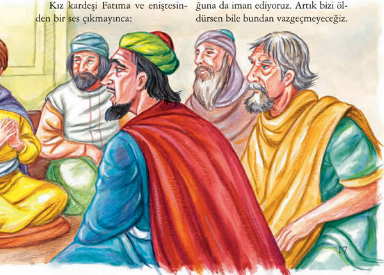
– Demek siz de Muhammed'in getirdiği dine girdiniz öyle mi, dedi.

Kız kardeşi Fatıma ve eniştesinden bir ses çıkmayınca:

– Ben sizi yola getirmesini bilirim, diye gürledi.

Sonra her ikisini de kötü bir şekilde dövdü. Yerde acıyla kıvranan Fatıma içinden gelen imanla haykırdı:

– Evet, biz bu yeni dine iman ettik. İnsanın kendi eliyle yaptığı putlardan hiçbir fayda gelmeyeceğine inandık. Bir olan Allah'a iman ettik. Muhammed'in Allah'ın resûlü olduğuna da iman ediyoruz. Artık bizi öldürsen bile bundan vazgeçmeyeceğiz.

Kız kardeşinin ve eniştesinin bu kararlı tutumu Ömer'i çok etkilemişti. Kalbinde onlara karşı bir yumuşama hissetti. Sonra yumuşak bir sesle:

– Biraz evvel okuduğunuz şeyler ne idi, diye sordu.

Okunan şeyler Kur'ân âyetleriydi. Okuyan kişi de Fatıma ve kocasına İslâmı anlatmak için gelen Hazreti Habbab'tı. Ömer'in kapıyı yumrukladığı sırada bir köşeye saklanmıştı. Onun ses tonundan âyetleri gerçekten merak ettiğini anladı. Birden ortaya çıkan Habbab:

– Onlar, Allah Resûlüne inen Kur'ân âyetleridir ey Ömer, dedi.

Şaşkın bir şekilde Habbab'a bakan Ömer ona:

– Sen de kimsin, diye sordu.

– Ben, Habbab. Kardeşinle eniştene Kur'ân'ı öğretmek için buradaydım.

– O âyetleri bana verir misin? Okumak istiyorum.

– Ama senin abdestin yok ki! Kur'ân'ı sadece abdesti olanlar okuyabilir.

Bunun üzerine Ömer abdest aldı. Sonra yavaş yavaş, tane tane âyetleri okumaya başladı. Bir âyet okuyor sonra düşünüyordu. Sonra bir âyet daha. Bütün bunlardan sonra Ömer'in kalbi yumuşadı ve iman etmek istedi. Sonra Hazreti Habbab'a dönerek:

– Beni O'na götürür müsün, dedi.

Bunun üzerine beraber doğruca Peygamber Efendimizin yanına gittiler. Fakat O'nu öldürmek için değil O'na iman etmek için.

Efendimizin yanına giderken Habbab sevinçten uçacak gibiydi. Arkasını dönüp Fatıma ve kocasına tebessüm etti. Sonra da ilerlemiş olan Ömer'e yetişmek için hızlandı. Sevgili Peygamberimiz, Ömer'in iman etmesini çok istiyordu. Çünkü o, Mekke'de hatırı sayılır, güçlü bir

insandı. O, Müslüman olursa inananların gücü daha da artacaktı. Böylece Müslümanlara yapılan eziyetler biraz olsun azalacaktı. Sonunda Peygamber Efendimizin yanına girdiler ve Ömer iman etti. Sonra Efendimizin yanından ayrılarak Kâbe'ye gidip tavaf yaptı. Onun bu hâlini gören müşrikler, "Artık işimiz daha da zor. Ömer de onların tarafına geçmiş." demekten kendilerini alamadılar.

Hazreti Ömer'in iman etmesiyle Müslümanların sayısı kırkı bulmuştu. Bundan sonra İslâm gizli değil, açıktan anlatılacaktı. Bu iş iğne ile kuyu kazmaya çalışmak gibiydi. Peygamber Efendimiz, etrafındaki bu bir avuç insanla bütün bir insanlığın kurtuluşu için gece gündüz sabırla çalışacaktı.

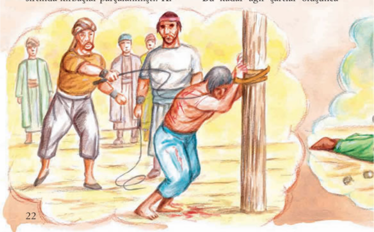

MEKKE'DE DURMAK ZORLAŞIYOR

Müslümanlar çok zor durumdaydı. Onlar için sabah evden çıkıp akşam eve dönememe tehlikesi vardı. Artık Müslümanlar için hakaret görmek sıradan bir şey olacaktı. Artık işkencenin en ağırları onlarla beraberdi. Artık kimi kendi annesi kimi kendi babası tarafından işkencelere uğratılacaktı.

Zaten bu zamana kadar kiminin sırtında kırbaçlar parçalanmıştı. Kimi kızgın kumlara gömülerek aç ve susuz bırakılmıştı. Hem de üzerine koca kaya parçaları yığılarak. Kimi, yanan ateşin üzerine yatırılarak ateş sönene kadar sırtüstü bekletilmişti. Kimi, akrabaları tarafından direklere bağlanarak kalın sopalar sırtlarında kırılana kadar dövülmüştü. Ancak bütün bunlara rağmen bir kişi bile imanından dönmemişti.

Bu kadar ağır şartlar oluşunca

Peygamber Efendimiz, inananların bir kısmının Habeşistan'a hicret etmelerini istedi. Fakat Mekkeliler oraya gidenleri de rahat bırakmamış, takip etmişlerdi. Ancak sahil kenarına geldiklerinde Müslümanların kısa bir süre önce gemiyle ayrıldıklarını gördüler. Elleri boş bir şekilde Mekke'ye geri döndüler. Habeşistan'a gidenler, İslâm dinini oralara da yayarlar diye endişeye kapıldılar. Onları geri getirme adına plânlar yaptılar.

Habeşistan'a giden Müslümanlar, orada dinlerini rahat yaşamaya başladı. Ancak geride kalanlar için sıkıntı, büyüyerek devam ediyordu. Mekke'de kalan Müslümanlara bu kez de boykot uygulanmaya başlandı. Böylece inananlar, Mekke'nin dışında bir yerde çadır hayatı yaşamaya mecbur kaldı. Artık onlarla alış

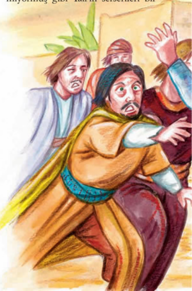

veriş yapılmıyordu. Kız alma-verme olayı ortadan kaldırılmıştı. Hazreti Hatice'nin bütün malı bu boykot yıllarında tükendi. O, bütün servetini Peygamberler Peygamberinin yolunda harcamıştı.

Boykot henüz sona ermişti ki Efendimizi müşriklere karşı koruyan amcası Ebu Talip öldü. Bu duruma Efendiler Efendisi çok üzüldü. O, artık Mekke'de sahipsiz kalmıştı. Müşriklere karşı yeğenini koruyan şefkatli amca bundan böyle olmayacaktı. Bu üzüntünün üzerinden daha üç gün geçmişti ki bu defa Efendimizin çok sevdiği eşi Hazreti Hatice annemiz vefat etti.

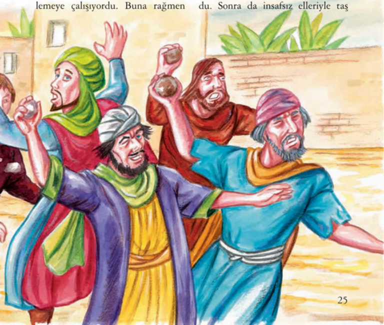
Peygamber Efendimizi peş peşe gelen bu ölümler çok üzdü. Ölenlerden biri, kendisini malıyla canıyla her zaman Allah'a ve Resûlüne adamış Hazreti Hatice idi. Diğeri ise Efendiler Efendisini çocukluğundan beri Mekke müşriklerinden koruyan Ebu Talib. Biri çok sevilen bir eş, diğeri çok sevilen bir amca.

Kısa bir süre sonra Efendimiz, Mekke'de kendisini dinleyen kimse kalmayınca Mekke'ye yakın bir yer olan Taif'e gitmeye karar verdi. Belki orada kendisini dinleyip, iman edecek insanlar olabilirdi. Fakat Efendiler Efendisi umduğunun tam tersini bulmuştu. Taif'te kendisine hakaretler edildi, tükürükler savruldu. O'nu yalanlayıp alaya aldılar. Bunlar yetmiyormuş gibi Taif'in serserileri bir

araya gelerek Sevgili Peygamberimizi taş yağmuruna tuttular.

Peygamber Efendimizle birlikte bulunan Zeyd, Sevgili Peygamberimizin bir önüne bir arkasına geçerek taşların O'na isabet etmesini engellemeye çalışıyordu. Buna rağmen Kâinatın Sultanının ayakları kanlar içinde kaldı. Hatta mübarek ayakları o kadar acıdı ki yürüyemez oldu. Kime, ne yaptığını bilmeyen bu cahil sürüsü Efendimizi zorla ayağa kaldırıp yürümeye mecbur ediyordu. Sonra da insafsız elleriyle taş

yağmuruna devam ediyorlardı. Biricik Peygamberimiz ve Hazreti Zeyd, nihayet Taif'in dışına çıkınca serseri sürüsü onların peşinden gelmeyi bıraktı. Bu acımasız, talihsiz olay Taif'in içinden dışına kadar üç kilometre boyunca devam etmişti.

Sevgili Peygamberimiz, amcasını ve eşini daha yeni kaybetmişti. Mekke'de kendisine sahip çıkılmadığı için Taif'e gelmişti. Onlara Allah'ın varlığını anlatacaktı. Peygamberimiz, Allah'ın en çok sevdiği insandı. O, bütün dünya için rahmet kaynağı olan biriydi.

Yaşadıkları karşısında Sevgili Peygamberimiz gözyaşlarını tutamıyordu. Üzgün ve yorgun bir şekilde yürürken Cebrail Âleyhisselâm, yanında dağlar mele-ğiyle Efendimizin yanına geldi. Her ikisi de insan kılığındaydı. Cebrail, Peygamberimize:

– Ey Muhammed! Allah'ın sana selâmı var, üzülme. Yanımdaki bu melek dağlar meleğidir. Sana yapılanların tamamını Allah gördü. Eğer istersen dağlar meleği, şu bü-

yük dağı alıp Taif'in üzerine kapatacak. Böylece orada canlı kimse kalmayacak, dedi ve dağları işaret etti.

Bu sırada onlardan biraz uzakta olan Hazreti Zeyd de Taif'e doğru bakıp kalmıştı. Hem çok üzgün hem de çok kızgındı. Sevgili Peygamberimize yapılanları bir tür-lü kabullenememişti. Ancak Efendiler Efendisi, en zorda kaldığı bu anda bile kendisine kötülük yapan bu insanları affetti. Cebrail'in sözlerine

şöyle karşılık verdi:

– Hayır, böyle bir şey istemem. Onlar şimdi ne yaptığını bilmeyen cahillerdir. Umulur ki ileride bu insanların içinden bir kişi iman eder.

İnsanlığın en merhametlisi olan Sevgili Peygamberimiz, en zor anında bile kendisine düşmanlık edenlerin kötülüğünü istemiyordu. Zaten O, rahmet peygamberiydi. Böylece şefkatini bütün dünyaya bir kere daha gösteriyordu.

Taif olayının üzerinden çok az bir zaman geçmişti ki Miraç olayı gerçekleşti. Peygamber Efendimiz, bir gece vahiy meleği Cebrail ve Burak adlı bir binek tarafından Mekke'den alındı. Oradan Kudüs'e, Mescid-i Aksa'ya götürüldü. Oradan da göğe yükselerek bütün peygamberlerle görüştü. Onlara imam olup namaz kıldırdı. Son olarak Yüce Allah'ımızla yüz yüze görüştü.

Her şeyin sahibi yüce Mevla'mız bu olayla âdeta en sevgili kulu Peygamberimizi teselli ediyordu. Çünkü Peygamberimiz, çok kısa bir süre önce amcasını, hemen ardından eşini kaybetmişti. Bu acı kayıplara rağmen davasını anlatmaya Taif'e gitmiş ve orada da kendisini çok üzmüşlerdi. Yüce Allah, Miraç olayıyla Sevgili Peygamberimize âdeta, "Ey Muhammed, sakın üzülme! Dünyada yaşadığın sıkıntıların hiç biri seni üzmesin. Bak, Ben Senin yanındayım." diyordu.

HİCRET ZAMANI

Sevgili Peygamberimizin amcasının ölümünden sonra Mekke müşrikleri Efendimize çok eziyet etmeye başladılar. Her gördükleri yerde Kâinatın Sultanına hakaret ediyor, mübarek yüzüne tükürüyorlardı. Kâbe'de ibadet ederken başına hayvan işkembesi koyuyorlardı. Efendiler Efendisi kiminle konuşsa hemen o kişinin yanına gidip, "Demin sizinle konuşan şu adamın sözlerine aldırış etmeyin. O, buraların delisidir. Biz, yalancı olduğu için O'nu aramızdan kovduk." diyerek Efendimizi yalanlıyorlardı.

Bu eziyetleri yapanların başında Ebu Cehil ve Sevgili Peygamberimizin öz amcası Ebu Leheb geliyordu. Ebu Leheb'in eşi Ümmü Cemil de kocasından aşağı kalmıyordu. Efendimizin geçeceği yollara dikenli çalılar taşıyarak O'nun mübarek ayaklarının acımasına, hatta kanamasına sebep oluyordu. Bu kadar hakaret ve işkencenin sonunda Yüce Allah hem Ebu Leheb'in hem de eşinin cehenneme gideceğini âyetle Efendimize bildirdi.

Müşrikler bunlarla da yetinmeyip O'nun mübarek bedenini ortadan kaldırmayı denediler. Kaç kez öldürmeye çalıştılarsa da Allah, Peygamber Efendimizi müşriklerden korudu. Bu eziyetler, sadece Efendimize değil diğer inananlara da fazlasıyla yapılıyordu. Bu kadar zulüm dayanılmaz olunca Allah, Müslümanların hicret etmesine izin verdi.

Daha önce Müslümanların bir kısmı Habeşistan'a gitmişti. Şimdi gidilecek yer ise Medine idi. Medine'de Efendimize iman etmiş epey insan vardı. Sevgili Peygamberimizin çektiği sıkıntıları da iyi bildiklerinden, "Ya Resûlallah! Ne olur bizim yanımıza Medine'ye gelin. Biz sizi her türlü tehlikeye karşı korumaya hazırız. Sizin için hepimiz seve seve canımızı vermeye razıyız." diyorlardı. Bu tekliflerini birkaç defa yapmışlardı.

Sevgili Peygamberimiz, bunun üzerine Mekke'deki Müslümanların Medine'ye gitmelerini emretti. İnananların hemen hepsi Medine'ye gidince sıra kendisine gelecekti.

Müslümanlar, küçük gruplar hâlinde ve geceleri Mekke'den birer ikişer ayrıldılar. Sonunda Mekke'de sadece Sevgililer Sevgilisi Efendimiz, Hazreti Ali ve Efendimizin sadık dostu Hazreti Ebubekir kaldı.

Bu gelişme müşrikleri dehşete düşürdü. Kendi aralarında hemen bir toplantı yaptılar. Toplantıda daha önce Mekke'de hiç görmedikleri zayıf, sivri sakallı ve tipsiz bir ihtiyar da vardı. Onu görünce:

– Sen de kimsin, diye sordular.

– Ben Mekke'ye yakın bir kabilenin reisiyim. Duydum ki Muhammed'i durdurmak için burada bir toplantı yapılıyormuş. Ben de gelip fikirlerimi söylemek istedim, diye cevap verdi.

– İyi o zaman, geç sen de kendine oturacak bir yer bul, dediler.

Bu yeni gelişmeyi durdurmak için neler yapmaları gerektiğini konuşuyorlardı. Konuşmaları bulundukları yerin dışından bile duyuluyordu. Oldukça kızgın ve endişeli bağrışmalar oluyordu. İçlerinden biri şöyle dedi:

– Şimdi bu yeni dine inananlar Medine'de kendilerine bir sürü taraftar toplayabilirler. Onlardan hiçbirinin Medine'ye ulaşmaması lazım. Aksi hâlde sonumuz çok kötü olur. Bir diğeri:

– Öyle diyorsun ama hepsi Medine'ye varmış bile. Burada sadece Muhammed'le arkadaşı Ebubekir kalmış.

– Öyleyse biz de bu ikisinin Mekke'den ayrılmasına engel olmalıyız.

– Engel olup ne yapacağız, dedi biri.

– Onları hapse atarız. Ölene kadar hapiste kalırlar.

Konuşmalar böyle sürüp giderken Ebu Cehil söze girdi:

– Sanki arkadaşları O'nu hapiste bırakırlar. Gerekirse gelip bizimle O'nu kurtarmak için savaşırlar bile. Bundan daha güzel bir fikrim var.

– Nedir o, diyerek merakla Ebu Cehil'e baktılar.

– Muhammed'i öldürmek. Böylece O da davası da bitmiş olur. O ölünce yandaşları başsız kalacağından hepsi dağılır.

Bu fikir hepsinin hoşuna gitti. Hatta Efendiler Efendisinin nasıl öldürüleceğini de bizzat Ebu Cehil anlattı. Bu suikast ekibinin başında kendisi bulunacaktı. Duydukları karşısında tipsiz ihtiyar Ebu Cehil'e:

– Bu fikirler dâhice. Seni tebrik ederim. En güzel çözümü sen buldun. Doğrusu bu, benim bile aklıma gelmemişti, dedi.

Talihsiz bir insan olan Ebu Cehil'e bu sözleri söyleyen ihtiyar, kılık değiştirmiş şeytandan başkası değildi. İlk insan yaratıldığı gün lânetlenen şeytan, Peygamber Efendimizin öldürülme kararının alındığı toplantıya bizzat katılmıştı.

Bu toplantıyı ve toplantıda alınan kararı Yüce Allah Efendimize bildirdi.

Sevgili Peygamberimiz o gece Medine'ye yola çıkacaktı. Yeğeni Hazreti Ali'yi yanına çağırarak kendisine emanet edilen malları gösterdi. Hepsini sahiplerine teslim etmesini istedi. Ne garip bir durumdu bu! Müşrikler, hem Peygamber Efendimizi öldürmeyi plânlıyorlardı. Hem de içlerindeki en güvenilir insanın O olması sebebiyle mallarını Peygamberimize emanet ediyorlardı. Hazreti Ali o gece Efendiler Efendisinin yatağında yatacaktı. Nihayet gece yarısı oldu.

Başlarında Ebu Cehil'in bulunduğu suikast çetesi Efendimizin evini sarmışlardı. Sayıları kırk kişiyi buluyordu. Hepsi silâhlarını kuşanmış kırk sevimsiz savaşçı. Plânlarına göre Sevgili Peygamberimiz, evinden çıkar çıkmaz O'nun üzerine hep birlikte saldıracaklardı. Sonra da

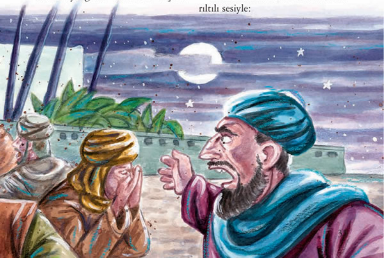
hançerleriyle Kâinatın Sultanının hayatına son vereceklerdi.

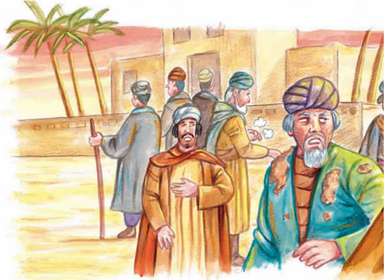
İnsanlıktan nasibi olmayan suikastçılar, evin etrafındayken Efendimiz evden çıktı. Yerden bir avuç toprak aldı. Yasin sûresinin bir kısmını okuyarak mübarek avucundaki toprağı müşriklerin üzerine attı. Sonra da kötülükleri yüzlerine yansıyan bu adamların arasından yürüyerek gitti. Bu sırada Sevgili Peygamberimizi öldürmeye gelen adamların hiçbiri Allah'ın izniyle O'nu göremediler.

Yolda giderken Peygamber Efendimiz bir adama rastladı. Evinin etrafında bekleşen adamlara kendisini gördüğünü haber vermelerini istedi. Adam, Efendimizin evinin yanına geldi. Gerçekten evin etrafını sarmış bir sürü adam vardı. Onların başı olan Ebu Cehil'e:

– Şaşarım sizin aklınıza. Evin içinde olmayan birini bekliyorsunuz, dedi.

Ebu Cehil'in suratı morardı. Hırıltılı sesiyle:

– Sen ne demeye çalışıyorsun be adam, diye karşılık verdi.

– Sizler burada Muhammed'i bekliyorsunuz, ama boşuna! Çünkü ben, buraya gelmeden önce O'nu yolda gördüm. Üstelik bana sizlerin burada bekleştiğinizi söyledi.

– Yalan söylüyorsun, yalan! Hepimiz burada olduğu hâlde evden çıkmış olamaz. Eğer çıksaydı O'nu mutlaka görürdük.

– O, gideceği yere çoktan gitti. Evden çıkarken üzerinize toprak serpmiş. Bakın hepinizin üstü başı toz toprak içerisinde.

Bunun üzerine müşrikler birbirlerine baktılar. Gerçekten de hepsinin kafası, gözü toprak içerisindey-

di. Allah, bir mucizesiyle Sevgili Peygamberimizi onlardan kurtarmıştı. Fakat müşrikler bu duruma inanmak istemediler. Evin kapısını kırarak içeri daldılar. Ebu Cehil:

– İşte yatak! Bu yatakta yatan da Muhammed'in ta kendisi. Haydi saldırın, dedi.

Yatağın yanına varıp örtüyü kaldırdılar. Hep birlikte tam hançerlerini kullanacaklardı ki Ebu Cehil:

– Durun, diye bağırdı. Bu Ali'dir. Sonra ona:

– Muhammed nerede, diye sordular. Hazreti Ali:

– Bilmiyorum, canı nerede olmak istiyorsa oradadır, diye cevap verdi.

Bunun üzerine müşrikler oradan ayrılıp derhâl Kâbe'de toplandılar. Ne yapıp edip Sevgili Peygamberimizi bulmaya karar verdiler. O'nun Medine'ye gidişine engel olmaya çalışacaklardı. Bu düşünceyle derhâl Hazreti Ebubekir'in evine gittiler. Hazreti Ebubekir'in kızı Esma'ya:

– Baban ve arkadaşı burada mı, diye sordular. Esma:

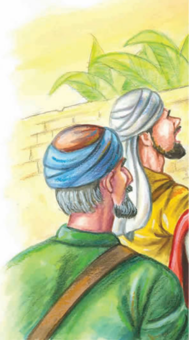
– Burada değiller, dedi.

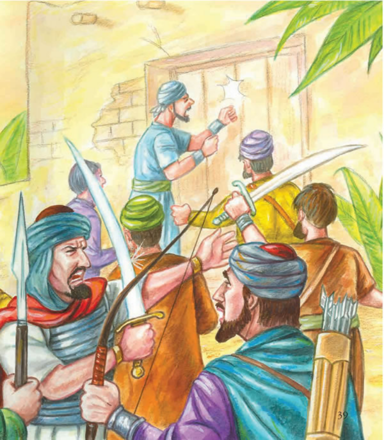
– Öyleyse nereye gittiler?

– Nereye gittiklerini bilmiyorum. Hem bilsem de söylemem zaten.

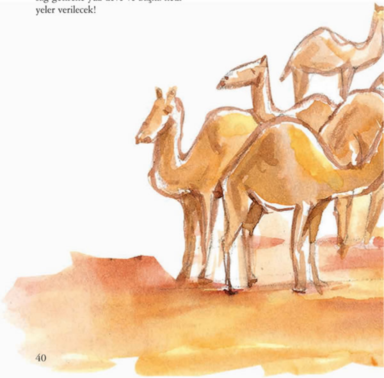
Bu cevap, müşrikleri çılgına çevirdi. Esma'yı dövdüler ve onu itekleyerek zorla eve girdiler. Evin her yerini aradıktan sonra tekrar Kâbe'de bir araya geldiler. Yaptıkları görüşme sonucunda bir karara vardılar. Aldıkları bu kararı, Mekke sokaklarında tellâl bağırtarak duyuruyorlardı:

– Muhammed'i ve arkadaşı Ebubekir'i ölü ya da sağ olarak getirene yüz deve verilecektir! Duyduk duy-

madık demeyin! Bu ikisini ölü veya sağ getirene yüz deve ve başka hediyeler verilecek!

FARKLI YOL MÜTHİŞ TAKİP

Biricik Peygamberimiz ve sevgili arkadaşı Hazreti Ebubekir, Medine'ye doğru yola çıkmışlardı. Fakat Medine'ye her zaman gidilen yerden değil farklı bir yoldan gideceklerdi. Gözü dönmüş, yüz deveyle zengin olmayı düşünen herkes, bu iki kutlu yolcunun peşine düşmüştü. Ancak ne yöne gitseler elleri boş dönüyorlardı. Fakat içlerinde bir grup Sevgili Peygamberimizin gittiği yönü tahmin etmişti.

Silâhlarını kuşanmış, atlı bir ekip Peygamber Efendimiz ve yol arkadaşı sıddık Ebubekir'in izini bulmuşlardı. İki kutlu arkadaş, Sevr Mağarası'nda saklanıyorlardı. Mağaranın girişine kadar gelen müşrikler birbirlerine seslendiler:

– Gelin, gelin! İzleri burada sona ermiş. O ikisi buradan başka yerde olamaz.

Sevinçle hepsi birden mağaranın ağzına toplandı. Fakat müşrikler

oraya gelmeden az önce bir örümcek mağaranın girişine kocaman bir ağ örmüştü. Hem de öyle bir ağ ki üst üste kat kat. Girişin diğer tarafına ise bir güvercin yuva yapmış yumurtasının üzerinde yatıyordu. Mağaranın içinden dışarıdaki azılı düşmanların dizlerinden aşağısı görünüyordu. Müşrikler eğilip içeriye baksalar, hem Kâinatın Sultanını hem de O'nun kutlu arkadaşını göreceklerdi.

Bu sırada Hazreti Ebubekir korkudan titriyordu. Kendisine değil, Efendimize bir zarar verileceğinden endişe ediyordu. Dışarıdaki konuşmalar sürerken Peygamber Efendimize:

– Anam babam Sana feda olsun ya Resûlûllah! Bana olacaklar umurumda değil. Ancak şu dışarıdakilerin Sana bir zarar vermelerinden çekiniyorum, dedi. Efendimiz:

– Korkma ya Ebubekir! Allah bizimle beraberdir, dedi.

Aynı anda dışarıda çok hararetli konuşmalar sürüyordu. Müşriklerden biri:

– Bence burada boşuna zaman kaybediyoruz. Eğer Muhammed ve arkadaşı, buraya gelmiş olsaydı şu örümcek ağı bozulmuş olurdu, dedi. Bir diğeri:

– Evet, doğru söylüyorsun. Hem bu ağ bozulmuş olurdu hem de şu güvercin uçup giderdi. Bence bu örümcek, bu ağı Muhammed doğmadan önce yapmış. Haydi, daha fazla vakit kaybetmeyelim. Çok fazla uzaklaşmadan onları yakalayalım, dedi. Sonra hep birlikte:

– Haydi o zaman. Burada daha fazla durmayalım, diye bağrışarak atlarına binip Sevr'den uzaklaştılar.

Sevgililer Sevgilisi Peygamber Efendimiz ve arkadaşı, Sevr mağarasında üç gün beklediler. Bu üç gün-

de müşrikler aramadık yer bırakmadılar. Üçüncü gün sabahın erken vaktinde Hazreti Ebubekir'in kölesi onlara iki tane deve getirdi. Bu develerle birlikte Medine'de son bulacak olan yolculuk başlamış oldu.

sürerek onları çölde yakalamıştı. Peşlerinden birinin geldiğini görünce Hazreti Ebubekir çok endişelendi. Peygamber Efendimiz ona:

– Korkma ey Ebubekir! Allah bizimle beraberdir, dedi.

Ancak daha yol yarılanmıştı ki müşriklerden Süreka adlı biri onların izini buldu. Gece gündüz atını

Sonra dönüp Süreka'ya doğru baktı. Efendimizin kendisine doğru bakmasıyla Süreka'nın atının ayak-

ları kumlara gömüldü, at adım atamaz hâle geldi. Sevgili Peygamberimiz, önüne dönüp yoluna devam etmeye başlayınca atın ayakları kumdan kurtuldu. Süreka, bunun üzerine tekrar onları takip etmeye başladı. Efendiler Efendisi, tekrar kendisine doğru bakınca atının ayakları yine kumlara gömüldü. Üstelik bu kez atın ayaklarının gömüldüğü yerden dumanlar çıkmaya başladı. Bütün bunların Allah'ın bir mucizesi olduğunu anlayan Süreka:

– Ey Muhammed! Beni burada böyle bırakma. Sen bizim içimizdeki en merhametli insansın. Başıma gelen bu şeylerin Senden kaynaklandığını anladım, dedi. Efendimiz de ona:

– Seni kurtarırım. Ama bir şartım var.

– Söyle ya Muhammed! Şartını yerine getirmeye razıyım.

– Şimdi bizim peşimizi bırakıp

geri döneceksin. Eğer bu yöne gelenler varsa onlara engel olacaksın, tamam mı? Şartım budur.

– Tamam ya Muhammed! Söylediğini yapacağım. Yeter ki beni bu durumdan kurtar.

Bu konuşmanın üzerine Süreka'nın atı kumlardan kurtuldu. O da verdiği sözü tuttu ve geri döndü. Yolda Sevgili Peygamberimizi takip eden başkalarını gördü. Onlara Efendimizin gittiği yönü göstererek:

– Ben şu tarafların tamamını dolaştım. Şimdi oralardan geliyorum. O yönde yolculuk yapan kimse yok. Haydi, Muhammed ve arkadaşını diğer taraflarda arayalım, dedi.

Müşrikler, Süreka'ya teşekkür ederek yollarını değiştirdiler. Böylece Sevgili Peygamberimizi takip eden kimse kalmadı.

Efendimizin, sevgili arkadaşı Hazreti Ebubekir'le hicret ettiğini Medine duymayan kalmamıştı. Heyecanla onların gelişi bekleniyordu. Artık insanlar her gün Medine'nin dışına kadar geliyor, öğle sıcağı artana kadar onları bekliyorlardı. Mekke'den gelecek kadar süre geçmiş olmasına rağmen Allah Resulü henüz gelmemişti. Onların başına bir şey gelmiş olabileceğinden dolayı çok üzülüyorlardı. Küçük büyük, yaşlı genç herkes yollara dökülüp Kâinatın Efendisinin yolunu gözlüyordu. Kadınlar evlerin damına, gençler uzun hurma ağaçlarına çıkıp onları bekliyordu. Nihayet bir gün hurma ağacındaki gençlerden biri bağırmaya başladı:

– Geliyorlar! Geliyorlar! Onlar geldi. İşte oradalar!

Bu muştunun üzerine bütün Medine halkı yollara döküldü. Küçücük bebekler bile annelerinin kucağında Peygamberler Peygamberi Hazreti Muhammed Efendimizi görmeye koşuyordu. Çocuklar koşuşturuyor, yaşlı genç herkes sevinçten ağlaşıyordu. Dillerde ilâhîler, ağızlarda salâvatlar O'na doğru sel gibi akıyorlardı. Canlı cansız, insan hayvan ne varsa âdeta mutluluktan uçuyordu. Yeryüzünde daha önce hiçbir insana bu kadar büyük, bu kadar güzel bir karşılama yapılmamıştı.

SÖZLÜK

âlim: Çok bilgili, bilim adamı.

ata: Büyükler, geçmişte yaşamış ve günümüze söz ve davranışlarıyla örnek olmuş kişiler.

azık: Yolculuk sırasında acıkınca yemek için kişinin yanına aldığı yiyecekler.

boykot: Bir toplumla veya kişiyle alışverişi kesme.

Burak: Peygamber Efendimizin Miraç'a çıktığı gün O'nu Mekke'den Kudüs'e götüren ve katıra benzeyen bir binek.

cahil: Bilgisi olmayan, bir şey bilmeyen.

Cebrail: Dört büyük melekten olup, Allah'tan aldığı emir ve âyetleri peygamberlere getirmekle görevli melek.

cesaret: Yiğitlik, atılganlık.

dehşet: Yaşanan bir olay yada duyulan bir haber karşısında büyük korkuya kapılmak.

dil uzatmak: Lâf söylemek, eleştirmek.

emanet: Başkasına ait bir malı veya sırrı koruma, saklama.

endişe: Korku, üzüntü.

evren: Kâinat.

eziyet: Aşırı güçlük ve sıkıntı.

gaye: Amaç, hedef.

hakaret: Aşağılayıcı söz söyleme ve davranışta bulunma.

halife: Peygamberimizden sonra O'nun yerine geçen büyük insanlar.

hararet: Heyecanlı, sıcak.

hayret: Görenlere veya duyanlara şaşkın-lık veren durum ya da söz.

hicret: Bir yerden başka bir yere göç etme.

ibadet: Yüce Allah'a yakın olmak için yapılan maddî manevî her şey.

ihsan: İyilik, yardım.

ilâhî: Allah'ı övmek ve O'na dua etmek için yazılıp makamlı okunan şiirler.

İncil: Hazreti İsa'ya inen, Hıristiyanların kutsal kitabı.

insafsız: Hiç acıması ve merhameti olmayan, zalim.

İslâm: Müslümanlık dininin adı.

işkence: Söz ya da davranışla karşısındakine eziyet etme.

kabile: Aynı soydan gelen insanların oluşturduğu topluluk.

kafile: Bir yere, bir işe birlikte giden ekip.

karşılama: Bir makam sahibini, onun büyüklüğüne yakışır şekilde tören yapa-rak kabul etme.

kavim: Bir insan ırkı içinde aralarında dil, kültür, gelenek birliği olan büyük grup.

kerem: İyilik, yardım.

kervan: Bir yerden bir yere yük ve yolcu taşıyan, daha çok develerden oluşan hayvan katarı.

kuşanmak: İtinalı bir şekilde giyinmek.

lânet: Allah'ın sevgi ve ilgisinden mahrum kalma.

Miraç: Peygamber Efendimizin göğe, Yüce Allah'ın katına yükselmesi mucize-si.

muştu: Müjde, iyi haber.

müşrik: Allah'a inanan ama, aynı zamanda puta tapan sapık insan.

peygamber: Yüce Allah'ın dinini anlatmakla görevli, Allah'ın seçtiği yüksek ahlâklı kişiler.

pıhtı: Sıvı bir maddenin hafif katı hâle gelmesi.

put: Kendisine bir ilâhmış gibi ibadet edilen cisim.

rahip: Hıristiyan din adamı.

reis: Başkan, bir grubun ileri geleni.

rekât: Namazdaki bölümlerden her biri.

salâvat: Peygamberimizin adı anıldığında O'na yapılan dua.

seher: Günün doğmaya başlaması.

serseri: Boş gezen ve etrafını söz ve davranışlarıyla rahatsız eden kişi.

servet: Mal, mülk, para.

suikast: Bir kişiyi öldürmeye çalışma.

sûre: Kur'ân'daki yüz on dört bölümden her biri.

şair: Şiir yazan ve söyleyen kişi.

tavaf: Kâbe'nin etrafında belli bir düzene göre dönme.

tedirgin: Huzursuz, endişeli.

tellâl: Bir haberi yada olayı duyurmak için davul vb. bir alet eşliğinde bağıran kişi.

tereddüt: Kararsızlık, duraksama.

Tevrat: Yahudilerin kutsal kitabı.

tüccar: Ticaretle uğraşan, mal alıp satan kişi.

ümmet: Bir peygambere inananların tamamı.

ürpermek: Tüyleri dikenleşerek kabarmak.
vahiy: Yüce Allah'ın melekler vasıtasıyla peygamberlerine gönderdiği emirler, âyetler, haberler.
valide: Anne.